

***Lichte procedurele sedatie
in de mondzorg
bij bijzondere zorggroepen***

*inclusief de training in de toepassing van inhalatiesedatie met een
mengsel van lachgas en zuurstof*

Cursusprogramma 2019

*Basiscursus voor tandartsen, mondhygiënisten
Opfriscursus voor tandartsen en mondhygiënisten*

Praktische informatie

Cursusdata: Basiscursus: 26 - 29 juni 2019
 Opfriscursus: 28 en 29 juni 2019

Organisatie: de cursus wordt verzorgd door BT-Academy in opdracht van de Stichting
 Bijzondere Tandheelkunde, Amsterdam

Locatie: **Theoretische lessen op woensdag 26 juni, donderdag 27 juni en vrijdag 28
 juni van 09.00 (ontvangst vanaf 08.30 uur) – 15.00 uur:**

De Nieuwe Poort,
Claude Debussylaan 2,
1082 MD Amsterdam

**Praktische vaardigheden woensdag 26 juni, donderdag 27 juni en vrijdag
28 juni van 15.30 – 17.00 uur en zaterdag 29 juni van 09.00 – 16.00 uur:**

Stichting Bijzondere Tandheelkunde,
Gustav Mahlerlaan 3004
1081 LA Amsterdam

Contact: BT-Academy
 Ilse van Druten
 email: i.van.druten@sbt.acta.nl
 tel: 020-5980580

Inleiding.

Bij de mondzorg voor bijzondere zorggroepen (mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking van extreem angstige kinderen en volwassenen) is lachgas in lage concentraties in combinatie met zuurstof, zogenaamde lachgassedatie, sinds halverwege de vorige eeuw een door patiënt en tandarts gewaardeerd hulpmiddel. Lachgassedatie is de enige farmacologische methode waarover een tandarts in Nederland na hiervoor opgeleid te zijn zelfstandig beschikken. Dat wil zeggen dat hij zonder afhankelijk te zijn van een arts of anesthesioloog, genoemde patiënten op betrouwbare en veilige wijze anxiolyse en lichte procedurele sedatie aan mag en kan bieden. Betrouwbaar en veilig doordat per patiënt en per behandelsituatie het effect van het sedativum lachgas nauwkeurig instelbaar en gemakkelijk regelbaar is.

In de medische wereld heeft de toepassing van anxiolyse en lichte procedurele sedatie, toegepast door niet-anesthesiologen, een enorme vlucht genomen. Daarbij wordt aandacht besteed aan het gebruik van andere middelen en toedieningswijzen dan de inhalatiesedatie met het mengsel van lachgas en zuurstof. Er zijn daarbij aanvullende kwaliteit bevorderende acties ondernomen gericht op patiëntveiligheid.

Via de multidisciplinaire benadering van onze zorg aan deze bijzondere zorggroepen kunnen mondzorgverleners in contact komen met overige toepassingen van anxiolyse en lichte procedurele sedatie. De Stichting voor Bijzondere Tandheelkunde in Amsterdam verzorgt al zo'n 20 jaar scholing aan tandartsen en mondhygiënisten, zodat zij zich kunnen bekwamen in de lichte inhalatie-sedatie met een lachgas-zuurstof mengsel. De vele ontwikkelingen in lichte procedurele sedatie in de aanverwante disciplines maken dat we deze cursus in de breedte door willen ontwikkelen met aandacht voor overige toepassingen van anxiolyse en lichte procedurele sedatie bij bijzondere zorggroepen.

Het onderwerp van deze cursus omvat aldus anxiolyse en lichte procedurele sedatie ter ondersteuning van mondzorg in bijzondere zorggroepen. De cursus wordt aangeboden aan tandartsen en mondhygiënisten*. De uitgangspunten van deze cursus vormen de kwaliteitskaders zoals opgenomen in de CBO-richtlijn PSA (2012). Daarnaast wordt vooruitgelopen op de eventuele herziening hiervan aan de hand van de recente Europese en Amerikaanse guidelines. In deze documenten bepaalt het beoogde sedatieniveau, rekening houdend met onbedoelde effecten van hogere sedatieniveau's, de benodigde competenties van het zorgpersoneel en (cyclische) scholing, indicatiecriteria, monitoring, nazorg en ontslag.

Scholingseisen voor toepassing van lichte inhalatiesedatie in de mondzorg met een mengsel van zuurstof en lachgas.

Op basis van de effectgestuurde toepassing van sedatie geniet, bij de juiste patiëntcriteria, inhalatiesedatie met een titreerbaar mengsel van lachgas en zuurstof op gecontroleerde wijze in de mondzorg de voorkeur. Deze cursus verzorgt de nodige scholing, inclusief praktische vaardigheden in de toepassing van lachgas, conform het kwaliteitsdocument “Voorwaarden voor het toepassen van lichte (inhalatie)sedatie in de tandheelkunde met zuurstof-lachgas door tandartsen, artsen en mondhygiënisten” (maart 2017).

Na het voltooien van het cursusprogramma voldoet de cursist aan de eisen van de scholing om lachgas toe te kunnen passen*. Het certificaat van bevoegdheid wordt verstrekt als de volledige cursus is gevolgd en zowel de toets over de in de cursus behandelde stof en de bij de cursus behorende literatuur als de praktijkoefeningen met voldoende resultaat zijn afgerond.

*Een voor lachgassedatie bekwame mondhygiënist mag alleen de sedatie verzorgen in opdracht van een tandarts/arts. Bovendien moet er tijdens de sedatie een tandarts of arts in het pand aanwezig zijn, die zelf bevoegd en bekwaam is om lachgassedatie toe te passen. Dit betekent dat ook de tandarts/arts de indicatie voor een behandeling onder lachgas stelt. De tandarts/arts dient zich ervan te vergewissen dat de mondhygiënist bevoegd en bekwaam is. Ook moet de tandarts/arts op de hoogte zijn dat een mondhygiënist daadwerkelijk de sedatie uitvoert bij een bepaalde patiënt. De mondhygiënist dient aan de patiënt of zijn wettelijk vertegenwoordiger toestemming te vragen voor het feit dat hij/zij de sedatie uitvoert. Deze toestemming dient in het dossier te worden vastgelegd. Nadere afspraken over met name de feitelijke uitvoering van de sedatie dienen protocollair te worden vastgelegd. Indien een mondhygiënist behandelingen doet bij een gesedeerde patiënt dient de mondhygiënist vanwege de sedatie te voldoen aan de eisen van art 35 BIG, waaronder begrepen de extra eisen die gesteld worden aan de bekwaamheid voor het verrichten van de feitelijke handelingen bij een gesedeerde patiënt. Mondhygiënisten krijgen een getuigschrift met daarop de aantekening dat zij slechts lachgas mogen toedienen in aanwezigheid van een (tand)arts die bevoegd is lachgas toe te dienen.

Afsluitende praktische training met eigen “patiënten”

Op zaterdag 29 juni vindt de afsluitende praktische training plaats voor de deelnemers van zowel de basis- als opfriscursus.

Deelnemers dienen hiervoor zelf proefpatiënten (minimaal 1) mee te nemen. Dit mogen vrienden, kennissen of familieleden zijn (leeftijd >6 jaar), die geïnccludeerd kunnen worden op basis van de indicaties en contra-indicaties (zie literatuur).

Het doel van de praktische training is het opdoen van ervaring met lachgassedatie. De tandheelkundige behandeling is daaraan ondergeschikt. Met andere woorden: het gaat er vooral om patiënten mee te nemen die het leuk vinden een keer te ervaren wat lachgassedatie is. Het is daarbij niet de bedoeling daarbij (uitgebreidere) tandheelkundige behandeling uit te voeren. Het verwijderen van tandsteen of polijsten onder lachgassedatie is voldoende.

Vooraf kan nog geen exacte tijd aan de patiënten doorgegeven worden. Uw proefpatiënt geeft de beschikbaarheid op voor de ochtend of de middag van zaterdag 29 juni op. Tijdens de cursus zullen de beschikbare tijden worden geïnventariseerd en een schema gemaakt worden. Daarna kan u uw proefpatiënt een precieze tijd doorgegeven worden. De praktische oefening vindt plaats bij SBT, Gustav Mahlerlaan 3004 te Amsterdam. Per patiënt wordt ongeveer 60 minuten gerekend. Na afloop wordt de proefpatiënt ontraden om, indien van toepassing, weer direct zelfstandig aan het verkeer deel te nemen.

Programma

Woensdag 26 juni

Basiscursus

tijd	Onderwerp	Docent
9.00-9.15	Introductie	R. van der Pas
9.15-10.15	Lichte procedurele sedatie algemeen I <ul style="list-style-type: none">• Richtlijn PSA• Sedatieniveaus• Competenties en scholing	P. Vaessen (UMCU)
	Pauze	
10.30- 11.30	Lichte procedurele sedatie algemeen II <ul style="list-style-type: none">• Patintscreening• Monitoring• Ontslag en nazorg	P. Vaessen (UMCU)
11.30-12.15	Luchtwegmanagement/BLS	P. Vaessen (UMCU)
	LUNCHPAUZE	
13.00-14.15	Inhalatiesedatie lachgas-zuurstof mengsel <ul style="list-style-type: none">• Historie• Voorwaarden• Competenties , faciliteiten• Indicaties en contra-indicaties	R. van der Pas
14.15-15.00	Techniek lachgasapparatuur	R. van der Pas
	Pauze	
15.30-17.00	Praktische oefeningen bij SBT	R. van der Pas

Programma

Donderdag 27 juni

Basiscursus

tijd	Onderwerp	Docent
9.00-9.30	Gedragmatige angstreductie	C. van Houtem
9.30-10.30	ARBO aspecten lachgas	Z. Kolder
	Pauze	
10.45-12.15	Medische en farmacologische eigenschappen	C. Barends
	LUNCHPAUZE	
13.00-15.00	Sedatie bij bijzondere zorggroepen	C. Barends A. Kanninga
	Pauze	
15.30-17.00	Praktische oefeningen bij SBT	R. van der Pas

Programma

Vrijdag 28 juni

Basiscursus + Opfriscursus

tijd	Onderwerp	Docent
9.00-10.00	Update kwaliteitszorg lichte sedatie	R van der Pas
10.00-10.45	Sedatie bij mensen met een beperking	D. Lambregts-van Marrewijk
	Pauze	
11.00-11.30	Sedatie bij ouderen	W. Klüter
11.30-12.15	Sedatie bij kinderen	I. Engel-Meijers
	LUNCHPAUZE	
13.00-14.00	Innovaties in sedatie	R van der Pas
14.00-14.30	Zelfstudie	
14.30-15.00	Theoretische toets	R. van der Pas
	Pauze	
15.30-17.00	Praktische oefeningen	R. van der Pas

Programma

Zaterdag 29 juni

Basiscursus + Opfriscursus

tijd	Onderwerp	Docent
9.00-12.30	Praktische oefening eigen patiënten	R van der Pas
	LUNCHPAUZE	
13.15-13.30	Uitreiking certificaat opfriscursus	
13.30-15.30	Praktische oefening eigen patiënten	R. van der Pas
15.30-16.00	Uitreiking certificaat basiscursus Afsluiting	

btacademy

Docenten

Drs. C.R.M. (Clemens) Barends, anesthesioloog, voorzitter van de sedatiecommissie UMC Groningen

Drs. I. (Ilona) Engel-Meijers, tandarts-pedodontoloog, Amarant Tilburg | Amphia Breda, lid Horace Wells commissie namens NVvK

Dr. C.M.H.H. van Houtem, tandarts-angstbegeleiding, Noordwest Ziekenhuisgroep Alkmaar, lid opleidingscommissie tandarts-angstbegeleiding.

Drs. A. (Annemieke) Kanninga, arts voor verstandelijke gehandicapten (i.o.) Cordaan Amsterdam, voormalig kinderaanesthesioloog WKZ Utrecht

Dr. W.J. (Wim) Klüter, tandarts-geriatrie, universitair docent Radboud Universiteit Nijmegen, lid opleidingscommissie tandarts-geriatrie, voorzitter NVGd

Drs. Ing. Z.M. (Zita) Kolder, arbeidshygiënist Erasmus MC Rotterdam

Drs. D.J.F. (Debby) Lambregts-van Marrewijk, tandarts-gehandicaptenzorg Amarant Tilburg, lid Horace Wells-commissie namens VBTGG

Drs. H.W.N. (Rick) van der Pas, (cursusleider) tandarts-gehandicaptenzorg UMC Utrecht | SBT Amsterdam, lid Horace Wells commissie, voorzitter Cobijt.

Dr. H.H.B. (Paul) Vaessen, sedatie-praktijk-specialist, opleider procedurele sedatie en analgesie, UMC Utrecht

Literatuur

Bouvy-Berends ECM. Het Tandheelkundig Jaar 2013 hoofdstuk 6: Sedatie met lachgas in de tandheelkundige praktijk; veilig en doeltreffend voor de kwetsbare patient (blz 85-102) *

Broers DLM, Knape JTA, Weimann J, Waegemaekers MATM, Hortensius J, Brands WG. Voorwaarden voor het toepassen van lichte (inhalatie)sedatie in de tandheelkunde met zuurstof-lachgas door tandartsen, artsen en mondhygiënisten (maart 2017)
https://www.knmt.nl/sites/default/files/handvatten_lachgassedatie_2017.pdf

Buhre W, Disma N, Hendrickx J, DeHert S, Hollmann MW, Huhn R⁶ Jakobsson J, Nagele P, Peyton P, Vutskits L European Society of Anaesthesiology Task Force on Nitrous Oxide: a narrative review of its role in clinical practice. Br J Anaesth. 2019 May;122(5):587-604
[https://bjanaesthesia.org/article/S0007-0912\(19\)30063-7/pdf](https://bjanaesthesia.org/article/S0007-0912(19)30063-7/pdf)

CBO.Richtlijn sedatie en/of analgesie (psa) op locaties buiten de operatiekamer deel i: bij volwassenen (blz 11-100 en bijlage 1.12 blz 35-39)
https://www.anesthesiologie.nl/uploads/files/KD_RL_Sedatie_en_of_analgesie_Volwassenen_en_IC_2012.pdf
https://www.anesthesiologie.nl/uploads/files/KD_RL_Sedatie_en_of_analgesie_Volwassenen_en_IC_2012_bijlage.pdf

Council of European Dentists Resolution. The use of nitrous oxide inhalation sedation in dentistry; may 2012
https://cedentists.eu/library/policy.html?filter_id=22

Makkes PC, Jonker MJ, Turk T. Lachgassedatie onmisbaar bij de tandheelkundige behandeling van gehandicapten en angstigen. Ned Tijdschr Geneeskd 2006;150:1055-105
<https://www.ntvg.nl/system/files/publications/2006110550001a.pdf>

Nabben, T., Van der Pol, P. & Korf, D.J. (2017) Roes met een luchtje. Gebruik, gebruikers en markt van lachgas. Blz 5-
[https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Preventie/Roes met een luchtje onderzoekrapport_lachgas_4-12-17.pdf](https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Preventie/Roes_met_een_luchtje_onderzoekrapport_lachgas_4-12-17.pdf)

Weimann J Toxicity of nitrous oxide Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology Vol. 17, No. 1, pp. 47-61, 2003*

*deze opgave van literatuur zal u tezamen met de overige documenten op een USB stick of via WeTransfer met u gedeeld worden.

btacademy

Bereikbaarheid

Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA)

Gustav Mahlerlaan 3004

1081 LA Amsterdam

020 - 59 80 308

De vestiging van ACTA in Amsterdam ligt aan de rand van de stad op de Zuidas, naast de Ring.

ACTA is uitstekend bereikbaar met het openbaar vervoer, de fiets en de auto.

Op de onderstaande plattegrond zijn de diverse haltes voor bus, tram en sneltram, het NS-station, de aanvoerwegen en parkeerplaatsen weergegeven.

Auto

ACTA ligt aan de A10, afslag S108 (Buitenveldert/Amstelveen/VUmc).

Parkeren kan in de garage onder het ACTA-gebouw aan de Gustav Mahlerlaan.

De kosten worden achteraf berekend en betaald. Het tarief bedraagt ca. € 1,- per 17 minuten.

N.B. De parkeergarage kan druk zijn vanwege bezoeken van het naastgelegen VUmc ziekenhuis.

Openbaar vervoer

- NS-station Amsterdam Zuid (loopafstand ca. 10-15 minuten)
- Metrolijn 52 (Noord-Zuidlijn) halte Amsterdam-Zuid (loopafstand ca. 10-15 minuten)
- Metrolijn 50, halte Amstelveenseweg (loopafstand ca. 5 minuten)
- Sneltram 5, halte De Boelelaan/VU (loopafstand ca. 10 minuten)
- Tramlijn 24, halte VUmc (loopafstand ca. 1 minuut)
- Buslijnen 62, 347, 348, 357, 358, halte VUmc (loopafstand ca. 1 minuut)
- Buslijnen 142 en 172, halte De Boelelaan (loopafstand ca. 5 minuten)

Bereikbaarheid van De Nieuwe Poort Amsterdam

De Nieuwe Poort – Claude Debussylaan 2 – bevindt zich op een steenworp afstand van Station Amsterdam Zuid en is uitstekend bereikbaar met trein, bus en metro. Vanaf Amsterdam Centraal neemt u Metro 52 (De Noord-Zuidlijn) richting Amsterdam-Zuid WTC of tram 5 richting Amstelveen Binnenhof. Vanaf Amsterdam Sloterdijk stopt Metro 50 richting Gein op Amsterdam Zuid. Komt u vanaf Bijlmer Arena, dan kunt u Metro 50 nemen richting Isolatorweg of de trein. Op het station aangekomen, neemt u de uitgang richting Mahlerplein. Er zijn verschillende parkeermogelijkheden. [Bekijk ze hier.](#)